

ოჯახური აღზრდის სტილი

მშობლების შვილებთან ურთიერთობის **ოთხ ძირითად სტილს** გამოჰყოფენ - ავტორიტეტული, ავტორიტარული, ლიბერალური და ინდიფერენტული.

ავტორიტეტული სტილის მქონე მშობლები აკონტროლებენ შვილების ცხოვრებას, მაგრამ ინარჩუნებენ თბილ ურთიერთობას, აღიარებენ მოზარდის მზარდ მოთხოვნილებას, იყოს დამოუკიდებელი და ხელს უწყობენ ამ მოთხოვნილების დაკმაყოფილებას; მათთვის დასაშვებია დადგენილ ნორმებზე მსჯელობა და წესების შეცვლა გარკვეულ ფარგლებში. ასეთი მშობლების შვილები გამოირჩევიან პასუხისმგებლობით, დამოუკიდებლობით; დარწმუნებულნი არიან საკუთარ თავში და განვითარებული აქვთ თვითკონტროლი და სოციალური უნარ-ჩვევები.

ავტორიტარული სტილის მქონე მშობლების მკაცრი კონტროლი ცივი ურთიერთობების ფონზე ხორციელდება; შვილებისაგან მოითხოვენ მათი მითითებების უსიტყვო შესრულებას; წესები და ნორმები ხისტია და განსჯას არ ექვემდებარება; შვილებს მხოლოდ მინიმალურ თავისუფლებას აძლევენ. მათი შვილები გამოირჩევიან შფოთვის მაღალი დონით, ადვილად ემორჩილებიან ყველა ძლიერს და ძალაუფლების მქონეს; ან პასიურ და უინიციატივო ადამიანებად ყალიბდებიან, ან, პირიქით, გამომწვევად იქცევიან, ადვილად ბრახდებიან, უმართავი და აგრესიულები არიან.

ლიბერალური მშობლები თბილად ექცევიან შვილებს, მაგრამ ყველაფრის ნებას აძლევენ, მინიმალურად ერევიან მათ ცხოვრებაში და არც პრობლემების მოგვარებაში ან გადაწყვეტილების მიღებაში ეხმარებიან. ასეთ ოჯახში გაზრდილი მოზარდები, სუსტი თვითკონტროლისა და იმპულსურობის გამო, ხშირად არღვევენ წესებს და ნორმებს.

ინდიფერენტული მშობლების შვილებთან ურთიერთობის სტილიც დაბალი კონტროლითა და მომთხოვნილობით ხასიათდება, მაგრამ ამას ერთვის ცივი დამოკიდებულება შვილების მიმართ. ისინი არ უყენებენ არანაირ მოთხოვნებს შვილებს იმიტომ, რომ არ სცალიათ მათთვის, საკუთარი პრობლემებით არიან დაკავებული. მშობლების მხრიდან ასეთი იგნორირება მოზარდში არასრულფასოვნების გრძნობას იწვევს. ხშირად, ასეთ ოჯახში გაზრდილი მოზარდები გამოირჩევიან აგრესიულობით.

ავტორიტეტული	მაღალი კონტროლი, თბილი ურთიერთობები	აღიარებენ და ხელს უწყობენ შვილების მზარდ ავტონომიას. მზად არიან, შვილებთან ერთად იმსჯელონ დადგენილი ქცევის ნორმების შესახებ; მათთვის დასაშვებია მათივე მოთხოვნების შეცვლა გარკვეულ ფარგლებში. მათი შვილები კარგად არიან ადაპტირებული: დარწმუნებული არიან საკუთარ თავში, განვითარებული აქვთ თვითკონტროლი და სოციალური ჩვევები, კარგად სწავლობენ და აქვთ მაღალი თვითმეფასება.
ავტორიტარული	მაღალი კონტროლი, ცივი ურთიერთობები	იძლევიან ბრძანებებს და მოითხოვენ მათ უსიტყვო შესრულებას. გზას უკეტავენ შვილებს მათთან საურთიერთოდ. აწესებენ მკაცრ მოთხოვნებსა და ნორმებს, რომლებიც არ ექვემდებარება განსჯას. შვილებს აძლევენ მინიმალურ დამოუკიდებლობას. როგორც წესი, მათი შვილები არიან ჩაკეტილები, მშიშრები, დათრგუნულები, და გაღიზიანებულები. ისინი ან პასიურები და უინიციატივონი არიან ან უმართავი და აგრესიულები.

ლიბერალური	დაბალი კონტროლი, თბილი ურთიერთობები	ბავშვის ქცევა სუსტად რეგლამენტირებულია ან საერთოდ არ არის რეგლამენტირებული. დიად ურთიერთობენ შვილებთან, თუმცა გადაწყვეტილების მიღებაში არ აძლევენ გეზს. მოზარდს აქვს შეუზღუდავი თავისუფლება და მინიმალური ჩარევა მშობლების მხრიდან. ასეთი ბავშვები არიან გაუგონრები და აგრესიულები, აქვთ არაადეკვატური და იმპულსური ქცევები, არ არიან მომთხოვნი საკუთარი თავის მიმართ. ზოგიერთ შემთხვევაში ყალიბდება აქტიური, გაბედული, შემოქმედებითი პიროვნება.
ინდიფერენტული	დაბალი კონტროლი, ცივი ურთიერთობები	არ უყენებენ შვილებს არანაირ მოთხოვნებს, განურჩევლნი არიან მათ მიმართ. უზღუდავენ შვილებს მათთან ურთიერთობას, დაკავებული არიან საკუთარი პრობლემებით და აღარ რჩებათ ძალა შვილების აღსაზრდელად. თუ ამ განურჩევლობას მტრული დამოკიდებულება ერთვის, ეს ბიძგს აძლევს დამანგრეველ იმპულსებს მოზარდში და ყალიბდება დელიკვენტური ქცევებისადმი მიდრეკილება.

ნათელია, რომ მხოლოდ ავტორიტეტული მშობლების გულითად დამოკიდებულებას და ნდობაზე დამყარებულ კონტროლს შეუძლია უზრუნველყოს მოზარდში სიმშვიდე და საკუთარი თავის რწმენა. ექსპერიმენტების მოყვარულ მოზარდებს წარუმატებლობის შემთხვევაში მხოლოდ ასეთ მშობლებთან შეუძლიათ, იმსჯელონ თავიანთ პრობლემებზე, მიიღონ მხარდაჭერა და აღიდგინონ სულიერი წონასწორობა.